

Nr 356.

Av herr **Wistrand m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till universiteten och den medicinska undervisningen m. m.*

I kungl. proposition nr 273 av den 3 maj 1946 föreslås beträffande Lunds universitets medicinska fakultet inrättandet av en professur i röntgendiagnostik samt att två förste assistentbefattningar i medicinsk och fysiologisk kemi resp. fysiologi förändras till laboratorstjänster. Beträffande de båda sistnämnda instämmer departementschefen i kanslers anförande, att dessa under alla förhållanden lära vara nödvändiga och att anledning ej föreläge att låta inrättandet anstå i avbidan på behandlingen av väntade sakkunnigbetänkanden. I nämnda proposition ha däremot ej upptagits en del andra av universitetets konsistorium för medicinska fakulteten begärda lärarbefattningar. Bland dessa märkas främst en biträdande lärarbefattning i kirurgi i laborators tjänsteställning, begärd sedan 1940, samt en laboratorsbefattning i kliniska laborationer (= klinisk kemi), begärd sedan 1943.

1. *Laboratorsbefattningen i kirurgi.*

Genom beslut av 1945 års riksdag inrättades en befattning som biträdande lärare i kirurgi i arvodesställning vid Lunds universitet i stället för den av konsistoriet begärda ordinarie lärarebefattningen av laborators typ. Motiveringen till att tjänsten ej gjordes till ordinarie var, att pågående utredning ej borde föregripas. Sedan dess ha emellertid i läkarutbildningssakkunnigas överarbetade betänkande för Lunds vidkommande två biträdande lärarbefattningar i kirurgi, båda av laborators typ, föreslagits. Behovet av en kvalificerad lärarbefattning för avlastande av professors stora undervisningsbörda synes härigenom så väl styrkt att *en* biträdande lärarbefattning i kirurgi i ordinarie laborators tjänsteställning under alla förhållanden måste anses vara nödvändig.

2. *Laboratorsbefattningen i klinisk kemi.*

Med den fysiologiska kemiens frammarsch ha de kliniska kemiska laborationerna blivit av allt större betydelse ej blott för sjukvården utan även för medicinsk forskning och undervisning.

Den kliniska kemien utgör redan sedan länge ett viktigt undervisningsämne till medicine licentiatexamen. Den kliniske laboratorn i Lund ger för närvarande årligen tre kurser i kliniska laborationer. Varje kurs omfattar två månader med fyra föreläsningstimmar per vecka. Därtill leder han årligen en kurs i invärtessjukdomarnas laboratorieteknik, som omfattar en månad med fyra föreläsningar per vecka.

Det torde alltså stå utom allt tvivel, att redan den nu bedrivna undervisningen i ämnet väl motiverar en laboratorstjänst.

Det kliniska laboratoriet intar för all klinisk forskning en obestridd nyckelställning. En mycket stor del av denna forskning inom medicinens samtliga discipliner är helt beroende av samarbete med det kliniska laboratoriet och dess vetenskapliga ledare.

Men både som praktisk och vetenskaplig institution intar dock det kliniska laboratoriet en självständig ställning. Ehuru det är tillgängligt för samtliga medicinska kliniker, bedrivs där också en självständig betydelsefull forskning. Erforderliga lokaler för såväl undervisning som forskning stå till förfogande.

Arbetsuppgifterna för det kliniska laboratoriet och dess ledare äro sålunda mycket omfattande. Som ett bevis härför må anföras, att departementschefen i årets proposition nr 273 tillstyrker inrättandet av en amanuensstjänst vid det kliniska laboratoriet, ehuru detsamma saknar chef med fast anställning.

Det synes oss orimligt, att den kliniska laboratorstjänsten i Lund, som är av så utomordentlig vikt för såväl undervisning som forskning, upprätthålles som arvodestjänst, vilket nu sedan flera år är fallet.

Den nuvarande innehavaren av tjänsten är en högt kvalificerad forskare med professorskompetens i medicinsk och fysiologisk kemi. Då arvodestjänsten nu ledigförklarats, har ingen sökande anmält sig till densamma, och den medicinska fakulteten kan med sannolikhet icke i fortsättningen påräkna en lika kvalificerad kraft till den krävande tjänsten med de nu rådande osäkra och ofördelaktiga anställningsvillkoren. Om den medicinska fakulteten kommande termin skulle sakna kompetent innehavare till tjänsten, skulle den medicinska undervisningen och forskningen i Lund komma i en synnerligen brydsam situation.

Läkarutbildningssakkunniga instämma i sitt senaste betänkande i uppfattningen, att de kliniska laboratorsbefattningarna uppföras i laborators tjänst och anför bland annat: »Icke minst ur undervisningssynpunkt är det nödvändigt, att man till dessa befattningar stadigvarande kan knyta väl kvalificerade lärare. Ha befattningarna karaktär av arvodestjänster torde detta icke alltid bli möjligt».

Det torde alltså även beträffande laboratorstjänsten i kliniska laborationer (= klinisk kemi) vara uppenbart, att inrättandet redan nu av en laboratorsbefattning i ämnet icke rimligen kan tänkas korsa framtida organisationsplaner.

Under hänvisning till vad ovan anförts föreslås,

1. att vid universitetet i Lund nuvarande arvodestjänst såsom biträdande lärare i kirurgi förändras till en biträdande lärarbefattning i laborators tjänsteställning;

2. att vid universitetet i Lund inrättas en laboratorbefattning i klinisk kemi i stället för befintlig arvodestjänst.

Stockholm den 28 maj 1946.

Karl Wistrand.

Å. Holmbäck.

Edgar Sjö Dahl.
